

fine Studier, og da jeg fuldenbte mine, tog man juridisk Examen gennemsnitlig paa 5 Aar, men nu er Gjennemsnittet blevet 7 à 7½ Aar. Man kan nu vistnok sige: Ja, men der forekommer Tilfælde, hvor Folk have taget deres Examen paa 3, 4 eller 4½ Aar; men det afgiver aabenbart aldeles ikke nogen Maalestok; det er det Gjennemsnitsantal af Aar, der nu bruges til Embedsexamen, som giver os et Overblik over, hvorledes Forholdet virkelig stiller sig. Man kan ikke drage nogen Slutning fra den dovnne, juridiske Student, som bruger 10, 12 eller 15 Aar for at tage sin juridiske Examen, og man kan ligesaa lidt drage nogen Slutning fra, at et enkelt begavet Menneske i 3 Aar kan tilegne sig og fordybe den store Masse Stof, som skal gennemgaaes. Man maa see paa Gjennemsnitstallet, paa det, der er den almindelige Regel. Thi man kan dog ikke antage, at Studenterne mitilbogs skulle lade det mangle saa overordentlig meget paa Flid i Sammenligning med dem, der vare Studenter for 10 à 15 Aar siden, at dette skulde have nogen væsentlig Indflydelse paa Forholdet. Jeg tvivler paa, at dette er Tilfældet — jeg er vel overbevist om, at den ærede Rigsdagsmand (Klein), som sidder her ved Siden af, og som synes at have den Mening, at det er Tilfældet, for sit Vedkommende ganske vist har staaet saa høit, at det store Fleertal af dem, som nu studere, staaer langt tilbage for ham; men i det Hele taget tør jeg troe, at Fliden nu er ligesaa stor, som den har været for 10 à 15 Aar siden, og navnlig maa jeg gjøre opmærksom paa, at Studeringerne, ialtsald for en 14 Aar siden, i 1848, 49 og 50, ikke havde den Underlighed, som de vilde have paa Tider, hvor der lagdes mindre Beslag paa de unge Menneskers Interesse for deres Fædrelands Anliggender. Jeg troer, som sagt, ikke, at den Skildring, jeg har givet, er overdreven; dens Rigtighed kan ligefrem konstateres med Tal.

Den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 5te Valgkreds (H. M. Petersen) udtalte, at det skulde være „betænkelig“, som jeg troer, at Udtrykket var, at inklade sig i en Debat med mig. Jeg veed ikke, hvorfor det skulde være „betænkelig“ for den ærede Rigsdagsmand, der har det forud for mig, at han har en

meget længere Tids Erfaringer i denne Sal. Men der er jo rigtignok en Betingelse, som han absolut maatte opfylde, naar han vilde modsigge mig, og det var den, at han maatte gjøre sig den Umage at forstaae, hvad jeg havde sagt. Jeg har ikke sagt et eneste Ord af alt det, som han imødegik, at man ikke skulde gribe ind i de unge Studenter's Studier, at man ikke maatte behandle dem paa denne eller hiin Maade, som skulde være stridende mod den Maade, hvorpaa man i sin Tid behandlede de Næringsdrivende (H. M. Petersen: Jo!). Jeg beder det ærede Medlem om Forladelse, jeg har ikke sagt et eneste Ord derom; jeg har sagt, at naar man gjorde denne Forandring, som jeg for mit Vedkommende var fuldkommen parat til at gaae med til, saa maatte den gjøres paa en saadan Maade, at man ikke om 2, 3 eller 4 Aar pludselig holdt op med den igjen, thi det vilde være en meget ubehagelig Stilling for de Studerende, der havde anlagt deres Læsning paa Basis af Examenskommisioner, at see disse, naar de havde læst 2 eller 3 Aar frit til den saaledes ordnede Examen, pludselig forsvinde, og at man saa igjen vendte tilbage at faae til Examinatorene de samme Døcenter, hvis Forelæsninger de Studerende kunne behandle paa en anden Maade, naar de ikke tillige ere Examinatorene, end de maatte gjøre, naar de vidste, at de ved Examensbordet skulde sidde ligeoverfor dem. Der er dog virkelig en meget væsentlig Forskjel imellem disse to Ting. Jeg gjør slet ingen Indsigelse imod, at Forandringen skeer, men jeg beder blot om, at den ikke maa blive foretaget paa en saadan Maade, at Forandringen pludselig atter gaaer tilbage. Den ærede Rigsdagsmand yttrede fremdeles, at det ikke var noget Bærrer at have Bestemelsen staaende i Finantsloven end at have den i en almindelig Lov, thi, sagde han, ingen Lov gjælder længere end i et Aar, det vil sige, at saasnart en ny Rigsdag kommer sammen, kan den forandre en tidligere Lov. Ja, men den ærede Rigsdagsmand, der har siddet saa længe her i Salen, veed dog meget godt, at der er den store Forskjel mellem en almindelig Lov og Finantsloven, at en almindelig Lov kun kan forandres ved en ny Lov, naar alle tre Faktorer af den lovgivende Magt ere enige, men